

Модул 5 – Как да общуваме с родителите и да ги мотивираме

Този модул ще ви даде някои основни идеи как да накарате учителите и родителите да работят заедно, за да се увеличат максимално образователните предимства за децата. Също така, раздел 3 разглежда въпроса за интегриране на имигрантски семейства в училищната общност.

Съдържание на модула:

Раздел 1 – Децата по средата: как образованието действа, ако педагози и родители работят заедно.

Раздел 2 – Как училището може да изгради диалог с родителите чрез практически занимания.

Раздел 3 – Интегриране на родителите имигранти към общността на детската градина.

Въведение:

Модулът дискутира начините за изграждане на ефективно партньорство между учители и родители. Особен акцент е поставен на интеграцията на семейства на имигранти поради огромния бежански поток към централна и западна Европа.

Раздел 1 – Децата по средата: как образованието действа, ако педагози и родители работят заедно.

В този раздел ще науча за:

1. как да се засили участието на родителите и как да се постигне взаимно удовлетворяващ резултат чрез сътрудничество.
2. идентифициране на непрекъснатата линия на комуникация чрез преодоляване на бариерите и

изграждане на мостове в комуникацията.

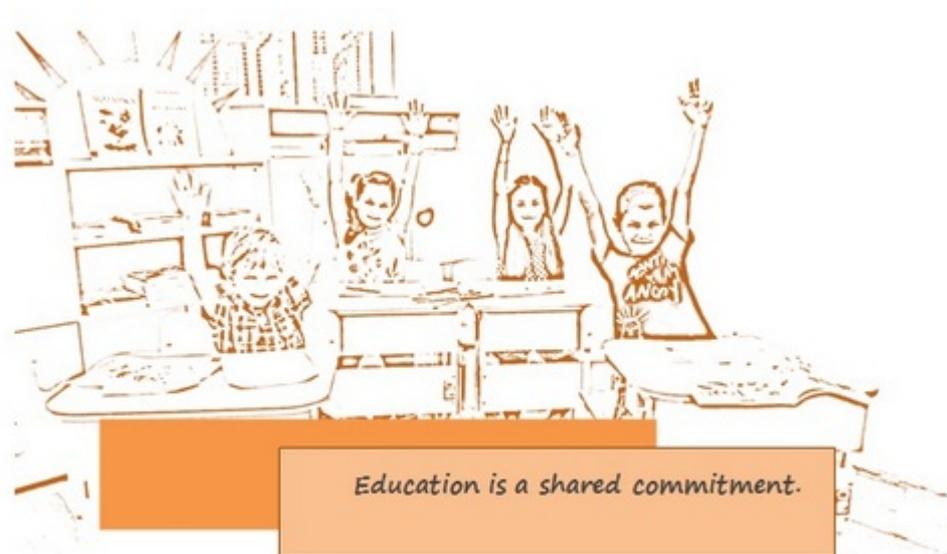
3. предизвикателствата пред учителите при работа с мултикултурни деца и техните семейства.

Въведение:

Съвременният живот изисква учители и родители да обединят усилията си в името на това да допринесат за най-доброто образование и възпитание на децата. Системата за обучение се променя сравнително често и е повлияна от много външни фактори и тя може да бъде ефективна само ако учителите и родителите вярват в нея. Тази глава разглежда начините за развиване на ефективно партньорство между учителите и родителите, бариерите и мостовете при комуникация и значението на постигане на културна съвместимост.

Глава 1 – Родители и Учители: как изглежда ефективното партньорство между тях?

Защо е важно участието на родителите?

Смятаме се, че професионалистите знаят по-добре от родителите какво е необходимо и полезно за децата. Приемаме за нормално децата да прекарват по-голямата част от деня в образователни институции - ясли, детски градини, училища, учебни зали. В тези институции се грижи за тях квалифициран персонал, който дава на нашите деца подходящо образование и възпитание. И накрая, прехвърляме отговорността за възпитанието на децата ни на някой друг, т.е. децата ни ще бъдат образовани и социализирани, докато ние сме на работното място.

Все повече хора осъзнават, че този модел е порочен и лишава родителите от активната им роля в отглеждането на децата и създава ненужни бариери. Също така осъзнават, че връзката между семейството и детската градина и училищата е нарушена и процесите, които се извършват и в двете места, не са свързани. В резултат на това детето не успява да получи необходимото възпитание и образование. За да се преодолее тази фрагментация и разликата между дома и училището, е необходимо учителите и родителите да работят заедно в партньорство, да споделят информация, идеи и мнения, да подобрят процеса на вземане на решения и да споделят грижите за децата.

Раздел 2 на модул 5 представя някои добри практики как учителите да общуват и вдъхновяват родителите.

Глава 2 пък дискутира как родителите могат да бъдат интегрирани към общността на детската градина.

Различни гледни точки

Всичко започва у дома. Но голяма част от ежедневието детето прекарва в образователна институция. И някъде по средата има различни гледни точки за това как да създава и управлява тази уникална връзка между дома и училището.

Много родители избягват контакт с учителя, докато не се появят големи проблеми. Най-честата причина за това е неинформираността им. Поради това е важно партньорството да бъде изградено с максимална прозрачност и взаимно доверие. За да се отговори на различните гледни точки, трябва да се потърсят отговори на два прости въпроса: какво иска учителят от родителя и какво родителят иска от учителя. Една от най-важните части на този процес е културата на участие, която трябва да бъде подхранвана и приоритизирана. Учителите трябва да са готови да работят с родителите, независимо от техните активи или дефицити. Родителите трябва да се образуват и да комуникират постоянно с децата си и по този начин да създават необходимата основа за морални ценности, които да оформят социалните умения, нагласите и отговорностите на децата и по този начин да подкрепят основната задача на учителя: да преподава. Децата трябва да чувстват, че възрастните се грижат за тях и ги подкрепят в образованието и личният им растеж.

Въпрос 1: Какво искат учителите от родителите?

Учителите искат:

- родителите да бъдат отговорни.
- проактивно участие на родителите в ежедневието израстване на детето в училище.
- родителите да обучават и въщи.
- родителите да възпитават в морални ценности. Учителите могат да обучават в четене, математика, науки и др., но ценностите идват от семейството.
- родителите да дисциплинират, а не да наказват децата си. Методът за положителна дисциплина позволява засилване на позитивното поведение, насърчаване на успешното вземане на решения и покриване на очакванията към децата.
- родителите трябва да научат децата да бъдат отговорни, да говорят с уважение, да изразяват своето мотивирано мнение, да поемат отговорност за своите действия и да приемат последствията от своите дела.

Въпрос 2: Какво искат родителите от учителите?

Родителите искат:

- учителите да уважават родителите и децата.
- учителите да преподават като повишават стандартите и имат високи очаквания за всички деца.
- учителите да имат широк поглед и да третират всяко дете индивидуално чрез подходящи образователни подходи.
- учителите да общуват свободно, да споделят искрено и да информират навреме.
- учителите трябва да са обективни и да спазват своята основна отговорност: да преподават.
- учителите да се стремят към положителни резултати за всяко дете.

Въпрос 3: Къде се пресичат взаимните интереси?

Учителите и родителите искат да имат по-добра комуникация помежду им, което ще им позволи да работят като екип за доброто образование на детето. Трудно е обаче да се сблизят двата пътя. Основната разделителна линия е фактът, че и двете страни не определят правилно своите задължения и права и много често имат прекомерни очаквания или просто говорят на различни езици. Средата, в която живеем, се променя и се развива бързо и обществото се изправя пред все повече нови предизвикателства. Ето защо е важно да се включи по-компресивна система за комуникация. От една страна, учителите трябва да положат искрени усилия да познават родителите и да създадат връзка с тях, а от друга - родителите трябва да бъдат по-активни в училищния живот на децата. Постигането на взаимно удовлетворяващ резултат е възможно чрез сътрудничество.

Родителите, учителите, лидерите на общността и училищната администрация ще постигнат повече, ако целите бъдат реализирани чрез екипен подход. Децата се учат както въщи, така и в училище.

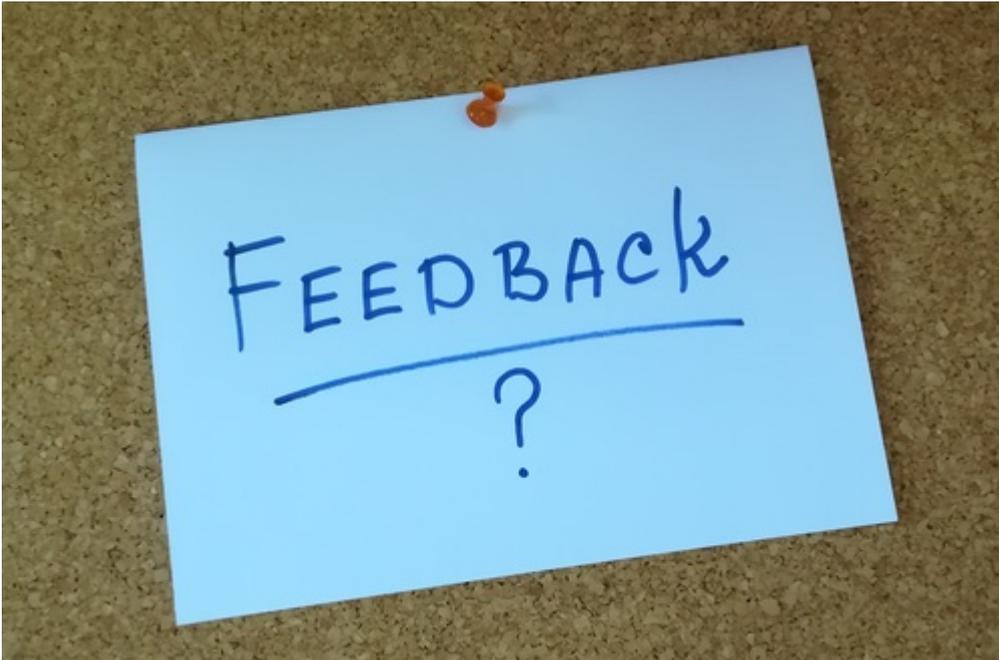

Добра практика от България

- [Пример 1](#)
- [Пример 2](#)

Глава 2 – Общуването е ключът към ефективната комуникация

Компоненти на ефективната комуникация

Най-добрият начин да избегнете недоразумения с родителите е да имате постоянна и ясна линия на комуникация от самото начало. Колкото повече ги информирате за дейностите на детската градина и ги включите в ежедневните събития, толкова повече те ще се чувстват като част от екипа. Ясната комуникация прави родителите благоразположени, подкрепящи и по-малко негативни.

Постоянната линия на комуникация с родителите е от решаващо значение. Факторите, които развиват ефективното партньорство, са:

- ангажимент за съвместна работа;
- участие на родителите;
- споделена отговорност за образованието на децата;
- взаимно доверие и уважение;
- разбиране към различните гледни точки.

Карол казва: (2 ноември, 2010)

Ефективното партньорство изглежда така:

(1) Учителят се обажда въщи, за да обсъдим оценка или поведение, а родителят демонстрира познаване на ситуацията, защото редовно комуникира с детето. Заедно обсъждаме начини за подкрепа на ученика.

(2) Родителят се обажда на учителя, за да обсъдят трудностите на ученика с домашното / поведението и да попита как може да помогне на детето си. Учителят споделя това, което правят в клас и показва своята лична ангажираност към това дете. Заедно обсъждаме начин за подкрепа на ученика.

Реалността обаче е друга. Нито родителят, нито учителят изглежда имат време за такъв дълбок поглед на случващото се в училище. Всички бихме желали да имаме, но не успяваме. Като гимназиален учител имах 30 до 35 деца във всеки клас, общо около 180 студенти всеки семестър, 360 - всяка година. Дори една минута по телефона или по имейл за всеки студент е 3 часа работа. Всеки ден имах работи за оценяване, планиране на уроци, изработване на материали, така че след учебния ден се налагаше от 2 до 3 часа допълнителна работа. Комуникацията с родителите по телефона имах, само когато наистина трябваше да го направя. Успях да оставя коментари при оценяване или да изпратя поощряващи бележки при постигнати добри резултати. В стотиците контакти в продължение на 19 години мога да се сетя за не повече от един, който прие идеята ми. Все пак е хубаво да имаш идеи и да се стремиш да ги осъществиш."

НOMEROOM-официален блог на U.S. Департаммент по образование

Раздел 2 в Модул 5 дава добри примери как персоналът на училището може да подобри комуникацията с родителите чрез специално създадени събития.

Барииери и мостове за комуникация

Културното, езиковото и етническото многообразие нараства в Европа, а детските градини са изправени пред много предизвикателства за подобряване на разнообразието и повишаване на приемствеността. Също така децата със специални потребности се нуждаят от помощ при комуникация, самообслужване и мобилност. Един от ключовите фактори в практиката на ефективното разнообразие е да се избегнат стереотипи на деца и семейства въз основа на техния пол, раса, култура или други особености. Създаването на приобщаваща общност ще подобри партньорството между администрацията, учителите и родителите.

Барииера: Твърде заети

Мост: Намерете време

Родителите и директорите на училищата обикновено отчитат липсата на време като най-важната комуникационна барииера. Изследванията обаче показват, че липсата на планиране за установяване на сътрудничество и липсата на взаимно разбирателство са най-важните комуникационни барииери. Освен това опитът, свързан с предишни негативни преживявания, религиозни и културни различия, транспортни проблеми и некомпетентността и неефективността на членовете на училището, могат да повлияят отрицателно на отношенията между училище и родители. Трябва да се използват различни форми на комуникация: лично, он-лайн, писмено, на различни езици и т.н.

Барииера: Различни нива на очаквания

Мост: Покрийте очакванията и работете за реални резултати

Често учителите и родителите имат различни очаквания един към друг, както и към децата. Успехът на децата в детската градина се улеснява, когато родителите и учителите ясно определят и дискутират очакванията за представяне на децата и подчертаят усилията на децата при изпълнение на задачите и гарантират, че разбират последиците от неспазването на очакванията. Академичното постижение е положително свързано с реалистичните очаквания на родителите и учителите за доброто представяне на всяко дете.

Барииера: Неподходяща атмосфера

Мост: Създайте приятна атмосфера

Учителите е необходимо да анализират собствената си културна компетентност и ангажираност да работят с разнообразието от децата. Позитивната учебна среда е от съществено значение за доброто обучение и развитие на децата. Тя трябва да включва игри, образователен опит, изследователски задачи и да кара децата да се чувстват важни и комуникативни. Тази среда благоприятства и включването на родителите.

Барииера: Културни различия

Мост: Приемете културните различия с уважение

Културните различия могат да създадат комуникационни барииери, ако учителите отразяват собствените си културни перспективи, докато взаимодействат с родителите с различен от техния културен произход. За да се справят с тази потенциална, учителите е необходимо да повишат знанията си, за да възприемат правилно езиковите и културните различия на своите ученици. Наред с придобиването на знания за културните особености, опитът да се разберат културните различия и ценности изглежда важно от гледна точка на справянето с комуникационните барииери.

Допълнителни ресурси:

- [Идеи за партниране между семейството и училището](#)
- [Пример за взаимодействие между детска градина и родители](#)
- [Kid's Corner](#)
- [Teacher's Corner](#)

Глава 3 – Работа с културно многообразие

Как да подготвим учителите за работа с културно многообразни деца и родители?

В последните години се персоналът на детските градини е изправен пред нови предизвикателства, свързани с интеграцията на деца и семейства на бежанци. Германия и много европейски страни приемат и интегрират бежанци от различни страни. Детската градина е мястото, където се срещат семейства с малки деца и предлага подходящи начини те да бъдат запознати с европейската култура чрез пряко взаимодействие и обмен на знания. **Раздел 3 в Модул 5** дава пълна картина на този процес в Европа и предлага стратегии за изграждане на връзки с родителите от имигрантски семейства.

Но за интегриране на семейства и деца от други страни, персоналът на детската градина трябва да има основни

познания за хранителните навици, религиозния произход и ритуалите, за да има разбиране към децата и родителите. По-долу са дадени няколко предложения към учителите и родителите за постигане на културна съвместимост.

Предложения към учителите

Културата и семейството са от съществено значение за усещането на децата за идентичност, принадлежност и успех в учението през целия живот. Учителите играят много важна роля в подпомагането на децата и семействата с културно разнообразен произход. Когато учителите са приятелски настроени и на разположение, и демонстрират уважение към другата култура, те помагат на децата и техните семейства да изградят чувство за принадлежност и доверие. Някои идеи, които могат да помогнат на преподавателите да подкрепят културно разнообразни семейства, включват:

- Бъдете отворени към различни типове семейства;
- Работете за развиване на положителни взаимоотношения със семействата;
- Взаимно уважение към разнообразието;
- Бъдете внимателни относно комуникацията.

Преподавателите в ранна детска възраст в цяла Европа трябва да бъдат подготвени да преподават на все по-разнообразни групи от малки деца. Повече деца от имигрантски домакинства са записани в програми за ранна детска възраст и тенденцията се очаква да продължи и през следващото десетилетие. Съществува голяма нужда от разработване на програми за обучение, които да подготвят адекватно учителите, за да отговорят на нуждите на днешното културно разнообразие.

Предложения към семействата

Възпитанието при различните култури понякога може да бъде предизвикателство, особено когато ценностите и очакванията на една култура са различни от друга. Това може да затрудни семействата да запазят чувството си за принадлежност към която и да е общност. Способността на семейството да развива културната си идентичност и чувство за принадлежност е важно за децата, защото по този начин те подкрепят тяхното психическо здраве и благополучие. Има много неща, които могат да помогнат на семействата да развият чувство за принадлежност, включително:

- Идентифициране на собствената си култура - културната идентичност на децата се развива чрез езика, разказването на истории, взаимоотношенията, традициите и обичаите.
- Изграждане на социални мрежи - изграждане на връзки в много различни социални и културни групи.
- Взаимопомощ - намерете подходящия човек или организация, които да помогнат на вашето семейство.
- Не забравяйте, че интеграцията отнема време.

Разнообразието чрез храната и други дейности

Събитията, свързани с храна, могат да осигурят блестящ фокус за ангажиране на разнообразната общност.

Има много начини да откриете културното разнообразие, напр.:

- Ангажирайте децата ([Модул 3](#))
- Отбележете даден празник ([Модул 4, раздел 3](#) и [Модул 5, раздел 2](#))
- Обучение на открито ([Модул 3](#))
- Ангажирайте родителите ([Модул 5, раздел 1](#))

Допълнителна информация:

[Food Mapping](#) - картографирането на храна е чудесна дейност, която съчетава география, наука и хранене.

[School lunch around the world](#) - Училищен обяд по света

[Planting with kids](#) - Деца градинари

[Tastes Around the World Party](#) - Вкусове по света

[Food museum](#) – Музей на храната

Използвана литература:

Victorian Early Years Learning and Development Framework, Evidence Paper, Practice Principle 4: Equity and Diversity, Saffigna, Franklin, Church and Tayler / Department of Education and Early Childhood Development 2011

Ozmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., & Selcuk, G. (2016). The communication barriers between teachers and parents in primary schools. Eurasian Journal of Educational Research, 66, 26-46, <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.2>

Ozmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., & Selcuk, G. (2016). The communication barriers between teachers and parents in primary schools. Eurasian Journal of Educational Research, 66, 26-46, <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.2>

Раздел 2 – Събития и иновативни начини за водене на диалог с родителите

В този раздел ще науча:

1. как да прилагам споделена визия за ангажиране на родителите в образованието на техните деца.
2. как да организирам събития, за да се включат родителите и общността в дейностите по приготвяне на храна и градинарство.

Глава 1 – Визия за ангажиране на родителите

Днес изключително актуален е въпросът за взаимодействието между детска градина и семейство като фактор, които участва във формирането на личността на детето. Особено важно е да се знае как се възприема възпитателно-образователната работа в детската градина от родителите. Какви са техните препоръки, в какви насоки биха искали да им помогне детското заведение, от какво са доволни и недоволни при възпитанието на децата.

Детското заведение трябва да поддържа непрекъснат контакт и да изгради положителни взаимоотношения с родителите, преди да могат те ефективно да се включат в подобряване на образователните програми и дейности. Първо, от съществено значение е персоналът на детското заведение, родителите и партньорите от общността да признаят предимствата на съвместната работа по отношение доброто здраве и качествено образование на децата. Това може да бъде постигнато чрез споделяне на обща визия за ангажиране на родителите в образованието на децата им и предаване на тази визия към всички в училищната общност. Визията на детското заведение за ангажиране на родителите може да определи тона за положителна връзка с родителите и техните очаквания за това, как да бъдат ангажирани в ежедневните дейности на детската градина (виж [Ресурси Модул 5](#)).

Има много начини за общуване със семейството и за осигуряване на неговото по-активно участие във възпитанието на детето. Съществуват разнообразни форми, средства, подходи, стратегии, които отговарят на потребностите на различните семейства, например:

- Времето, когато родителите водят или вземат детето от градината.
- Бележник за съобщения – размяната на съобщения е резултатно средство за осигуряване на непрекъснато общуване.
- Таблата за съобщения са друг начин за размяна на информация.
- Информационните бюлетини също са добър начин за връзка със семейството.
- Консултации – те са с продължителност 30–40 мин., в удобно за родителите време.
- Родителските срещи са утвърдена форма за общуването.
- Открити моменти от живота на детето в детската градина – учебни ситуации, празници и развлечения, „отворени врати“ за родителите във всеки удобен за тях момент от режима на детското заведение.
- Отчет – трябва да е написан в позитивен тон, като се акцентира на силните страни, а проблемите да се посочват пряко и обективно.

Посещения по домовете е много полезна практика, но за съжаление намира по-малко място в общуването. За да остане детската градина естествена среда, обуславяща развитието на духовните потребности и интереси на детето, е необходимо утвърждаване тенденция за тясно сътрудничество между семейството и детската градина.

Отношенията между родители и учители се изграждат на основата на разбирателство, единомислие и непрекъснато общуване и взаимодействие в името на детето. Целенасочената съвместна дейност между детската градина и семейството осигурява единен подход в разкриването на обкръжаващото детето свят и постоянна взаимна информация за цялостното развитие на детето, за неговите интереси, потребности и поведение.

Формите на педагогическо взаимодействие с родителите на децата са многообразни, ежедневни и периодични (консултации и информация на родителите за учебно-възпитателната дейност, родителски срещи, открити уроци, тържества и т.н.). Необходимо е да се гарантира максимален брой заинтересовани участници и да се мотивират тези родители, които към момента не проявяват интерес.

За да подобрите педагогическо взаимодействие с родителите, си отговорете на следните въпроси:

- Уверете се, че учебното заведение има ясна визия за ангажираността на родителите.
- Дали мисия на учебното заведение отразява важността на ангажираност на родителите и създава ли основа за включване на родителите в учебни дейности?
- Има ли учебното заведение добре планирана програма за ангажираността на родителите?
- Съществуват ли политики и процедури за максимално ангажиране на родителите в дейностите, услугите и програмите за здраве / градинарство / готвене в училище?
- Има ли учебното заведение приятелска и приветлива среда за родителите?
- Уверете се, че членовете на персонала в учебното заведение могат да се свързват с родителите и да подкрепят участието им в дейностите по здравеопазване/градинарство/готвене.
- Има ли учебното заведение обособен съвет от учители, администратори и родители, които помагат на училищния план, осъществяват, оценяват и непрекъснато подобряват качеството на дейностите по ангажиране на родителите?
- Осъществяват ли се в учебното заведение дейности, които отразяват интересите на родителите, като семинари за здравословно хранене / готвене и др.?
- Предоставят ли се на служителите на учебното заведение възможности как да увеличат участието на на родителите?

Ефективно взаимодействие детска градина – семейство -съвременни аспекти на проблема.

Глава 2 – Събития, свързани с включване на родителите и общността в дейностите по приготвяне на храна и градинарство

Ангажирането на родителите и общността е ключов фокус на настоящата образователна политика и с основателна причина. Успехите на учениците се оказват по-големи, когато родителите и по-широката общност активно участват в училищния живот.

По-долу ще ви дадем някои идеи как бихте могли да стартирате.

Най-доброто от националната/ регионалната кухня

Тази тема би могла да се използва, за да се отбележат празници на различни регионални храни или да се съсредоточите по-конкретно върху някои местни кулинарни традиции. Това би могло да бъде самостоятелно събитие или да се проведе заедно с друго училищно събитие, като например ден на отворените врати.

Възможностите могат да включват:

- насърчаване на представители на местните земеделски стопанства, производителите и предприятията за храни, които да представят мостри на своите продукти, рецепти и съставки.
- училищният клуб по градинарство може да покаже какво расте в градината според сезона.
- клубът по готварство може да предложи дегустация на ястия, приготвени с продукти от демонстрационната градина в училище.

- екипът на училищния кетъринг (стол) може да включи традиционни за региона ястия в обедното меню. Може да се организира дегустация на ястия и да се попълнят карти за оценка, за да се идентифицират най-популярните от тях, които да се добавят към обедното меню.
- клубът на родителите може да проведе конкурс за най-добрия обяд за пикник, подготвен с помощта на местни храни. Това ще повиши осведомеността за това, какво представлява един добре приготвен и пакетиран обяд.
- местните готвачи могат да бъдат поканени да демонстрират как да се приготвят ястия с продукти от региона според тяхната сезонна наличност.

Различни култури, различни храни

Исторически обусловено, в различни култури се спазват различни възгледи, традиции и начини (способи) за приготвяне, сервиране и консумиране на храна. Тези възгледи изграждат и оформят представите за кухните на различните народи, както и за кулинарните традиции в по-широк план.

Тази тема би могла да бъде използвана, за да се покаже приготвяне на храна от цял свят, като се използват автентични съставки, които може да са непознати за някои от членовете на общността, както и местно произведени храни.

Ето няколко възможни варианти, които могат да включват:

- групи от училищната общност, напр. ученици от местното средно училище, членове на Готварския клуб, училищния готвач и персонал, родителите, асистенти, преподаватели и членове на местната общност.
- предварително поясняване относно различните съставки, артефакти и снимки биха могли да спомогнат за разбирането на съответната култура отвъд рецептата за приготвяне на дадено ястие.
- обмислете възможността за представяне на различните култури с всеки един курс. Като пример: италиански стартери, индийски основни ястия и десерт от Балканите.

Храната през лятото

Времето за провеждане на подобно събитие може да бъде в края на летния сезон или в началото на есента. Организирайте следобедно или ранно вечерно училищно събитие или се включете като част от по-голямо събитие в общността.

Ето някои примери:

- Зеленчуково шоу за училището и местната общност, включващо следните раздели:
  - Най-необичайните плодове или зеленчуци
  - Най-големият зеленчук
  - Най-добрата продукция, произведена от семена донесени в училището от ученици
  - Най-доброто ястие, приготвено от плод или зеленчук като съставка.
- различни външни агенции, свързани с градско градинарство, коностиране и под., може да насърчат семействата да отглеждат повече продукти въщи.
- развиване на уменията, които децата са научили в училище.
- клубовете за готвене в общността могат да продават ястия, за които са използвани продукти от училищната градина.
- биха могли да се предлагат различни награди, напр. приготвяне на най-добрата рецепта, използвайки домашно отгледана продукция.

Ден за размяна на семена

Размяната на на семената поддържа в добро състояние местната градина. Тя предлага на персонала, учениците, родителите и местната общност шанс да се научат да отглеждат сами зеленчуци и билки и да изпробват различни сортове, като по този начин запазват наследството от традиционни за региона зеленчуци от изчезване. Тя дава на опитните производители в общността шанс да споделят знания и опит за семената, адаптирани към местните условия.

Могат да се направят флаери, за да напомнят на всички да съхраняват семена от растенията си. Пликите за семена могат да бъдат закупени евтино или да се направят от хартия в училище. Могат да бъдат изградени различни щандове, които да се обслужват от ученици, родители, учители и др.

Следните възможности могат да бъдат включени:

- демонстрации за съхранение на семената
- щанд за размяна на семена
- дейности за деца, като например да се познае броят на семената в буркана или да се направи колаж с различни семена
- демонстрация по засяване на семена от учениците

Експерименти в градината

Експериментите са прости опити и наблюдения, предназначени да се извършват у дома, в училищната градина или на определено за целта място. Те ви дават възможност да научите и да експериментирате с нови (и стари) идеи или техники и да спделите придобитите знания.

Всички в учебното заведение, включително родителите и по-широката общност, могат да бъдат насърчени да участват в някой от експериментите. Участниците могат да посещават редовни "срещи", за да обменят съвети, идеи и информация. Учениците могат да координират разпространението на информацията и обратна връзка.

Съдържанието на експериментите може да бъде подготвено от преподаватели в следните области: градинарство, биология, химия и други, като включва:

- Обща информация
- Основни инструкции как да се настрои и стартира процеса

- Съвети, относно каква информация трябва да бъде записана
- Таблицы с резултатите, които правят лесно записването на вашите наблюдения и данни, докато трае процеса
- Където е приложимо, употреба на основни материали (напр. семена).

Учителят ще състави и анализира резултатите след проведения експеримент, след което ще бъдат публикувани във вашето училищно списание или бюлетин.

Примерен експеримент с вода

Видео: Как да направим хербарий?

Седмица на градинарството с баба и дядо

Провежда се през първите седмици на пролетта и има за цел да подпомогне училищните центрове да получат подкрепа от местната общност, за да възобновят градините си след зимния период.

Градинарството е чудесен начин да се нгажират бабите и дядовци, както и местни жители (включително и земеделски производители) във вашето училище или детска градина, които да подпомогнат в поддържането на вашата градина в добро състояние.

Градинарство

Определете време през седмицата (дори и след училище), за да бъдете домакин на вашата седмица на градинарството с баба и дядо.

Открийте културите, които искате да видите как растат във вашата градина, как те биха могли да бъдат използвани в различни рецепти и връзката им с кухнята и обучението в класната стая. Споделяйте своите идеи и планове в училището или детската градина, за да привлечете повече хора!

Настъпването на пролетта е най-подходящото време, за да дадете старт на вашата градина и да ангажирате баби, дядовци, родители и по-широката общественост в нейната подготовка.

Други възможности в градинарството могат да включват:

- За да бъде устойчив проектът за демонстрационна градина в двора на учебното заведение, е необходима подкрепата на доброволци. Особено вълнуващо е родителите да вземат участие, защото дават на градината живот дори и след завършване на училището. Това е печеливша комбинация и защото освен че подпомагат дейностите по обгрижване на градината, могат да се приберат вкъщи с пресни продукти!
- Училището може да основе клубове по градинарство и готвене, да осъществи връзка с местна биологична ферма и да организира ежегодно "селско шоу", в което учениците да могат да показват това, което са отгледали.
- Училищните готвачи или самите ученици могат да приготвят домашно приготвена супа с помощта на зеленчуци и билки от училищната градина или да опекаат хляб и направят торта, които да предложат на родителите и местната общност.
- Набраните средства се влагат отново в клуба по градинарство.
- През годината доброволци от местната общност подпомагат поддържането на градината.

Раздел 3 – Интегриране на имигрантски семейства към общността на детската градина

В този раздел ще науча за:

1. имигрантите като част от Европа, която винаги е имала разнородна идентичност
2. кои са спецификите при работа с имигрантски семейства
3. как да се интегрират децата и родителите от имигрантски семейства в общността на детската градина

Въведение

Напускането на родната страна в търсене на по-добър живот обикновено е вследствие на невъзможност да се вземе друго решение. Страните, които отдавна имат опит с имигрантския поток, знаят, че едно от най-важните неща е незабавната интеграция на мигрантите в ежедневието на страната домакин и проучване и намиране на приложение на уменията и знанията на новодошлите. Но поради различния културен произход и начин на живот, този процес има някои специфики.

Глава 1 – Страни на произход на имигрантите и страни, към които се насочват за траен престой

Европа има смесена идентичност

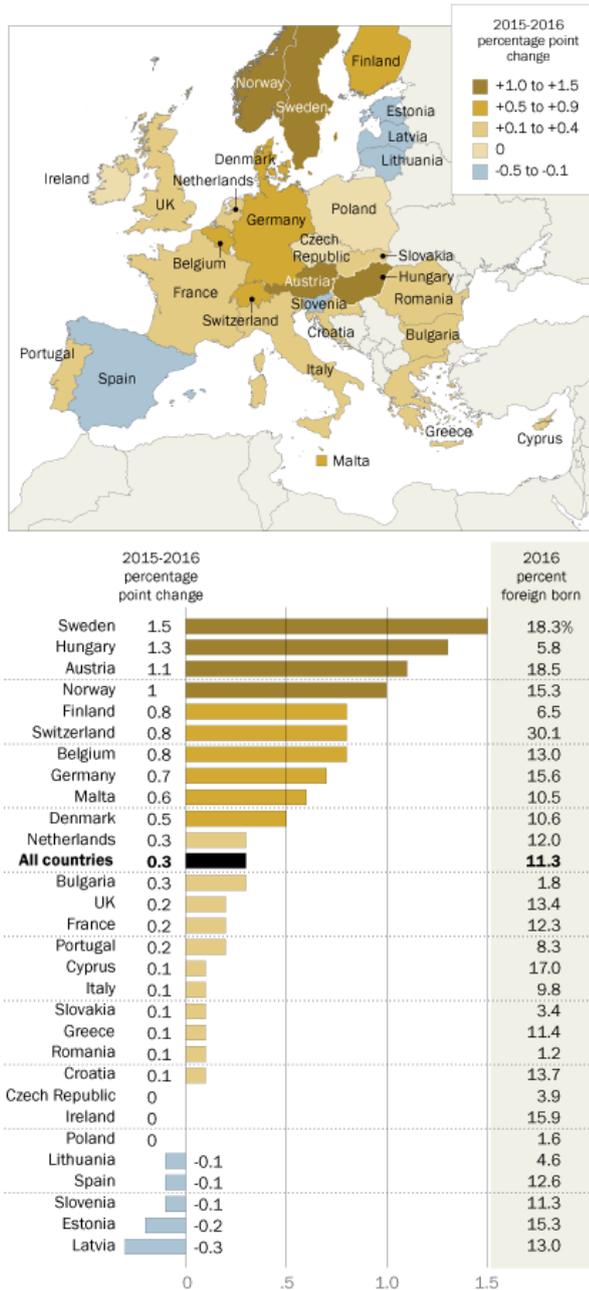
Европа вече е мултикултурна и ще остане такава, но страхът и омразата трябва да се изолират от обществения дискурс. До момента обаче Европа не успява да предложи чувство за обща идентичност извън общите ценности и идея, за да поддържа своята "смесена идентичност" (Европейски вестник по психология, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4894286/>)

Европейската мигрантска криза от 2015 г. възниква поради многократното увеличение на потока от бежанци и икономически мигранти в Европа (устремили се към богатите страни от Шенгенската зона в Европейския съюз), идващи от страните главно в Близкия изток, Африка и Южна Азия, и от неготовността на ЕС да ги приеме и разпредели. Към тези проблеми се добавят и настроенията, които това преселение се очаква да предизвика или вече предизвиква сред европейските общества, политическите партии в тях и властите.

Делът на имигрантите в европейските страни:

Migrant surge drives big increases in immigrant share for several European countries

Percentage point change in share of population that is foreign born, 2015 to 2016

Notes: Percentage point change is based on differences between 2015 and 2016 percent immigrant in each country. Numerator for immigrant percentages in 2016 is based on total international migrant population estimated by the UN in 2015 plus number of asylum applications from July 2015 through May 2016 (number of asylum seekers for April through May 2016 unavailable for many countries). Annual increase/decrease of non-asylum seeker migrants – based on change in total number of international migrants from 2010-15 – was also added to the numerator. Denominator is based on the UN 2016 population estimate without migration plus newly arrived migrants estimated in the numerator. Estimates are midyear. Shading reflects rounded numbers; rankings for the bar chart are based on unrounded numbers.

Source: Pew Research Center estimates based on analysis of United Nations data and Eurostat data accessed June 13, 2016.

PEW RESEARCH CENTER

През 2016 г. повече от 1 милион души са подали молба за убежище в Европа. Делът на имигрантите се е увеличил най-отчетливо в Швеция, Унгария, Австрия и Норвегия (с поне 1 процентен нагоре). Докато това покачване може да изглежда малко, то е значително на едногодишна база спрямо десегашните тенденции, особено в западните страни. Новодошлите мигранти покачват броя на етническите групи, живеещи в Швеция, Норвегия и Австрия - държави, в които те съставляват около 15% или повече от населението на всяка от тях през 2016 г. Швеция отчита най-голямо увеличение, от около 16,8% през 2015 г. до 18,3% през 2016 г., увеличение с 1,5 пункта. Хората, родени в чужбина и живеещи в Норвегия (15,3% през 2016 г.) и Австрия (18,5% през 2016 г.) се увеличават с около 1 пункт през същия период. Обединеното кралство и Франция - страни със значително имигрантско население - са получили много по-малко кандидати за убежище през 2015-16 г. в сравнение с други страни, като всяка от тях е имала относително скромно увеличение с 0.2 процентни пункта, 13,4% във Великобритания и 12,3% във Франция за 2016 г.

Държави с най-висок дял на търсеци убежище

Германия е държавата приела най-много имигранти, но поради многобройното си население делът на чужденците се е увеличил с около 0.7 %, достигайки до 15.6% през 2016 г., което е значително по-малко увеличение в сравнение с други европейски страни. На другия край на спектъра са държави като Литва, Испания, Словения, Естония и Латвия, към които мигрантският поток е намалял, поне през последната година.

(PewResearchCenter, 2017)

<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/06/15/immigrant-share-of-population-jumps-in-some-european-countries/>

От кои държави идват имигрантите?

Бежанските потоци са движени от социалните вълнения в арабските страни, но най-вече от Гражданската война в Сирия (50% през септември 2015 г.). Освен сирийските бежанци в Европа пристигат и много други мигранти (от Афганистан (13%), Пакистан (3%), Еритрея (8%), Сомалия (3%), Нигерия (4%), Ирак (3%), Судан (2%)), а по данни от 2014 г. – Косово, Албания, Бангладеш, Нигер, Чад, Мали, Гамбия, Гана) които се насочват предимно към Централна и Северна Европа, и по-специално Германия и Швеция. През 2015 година администрациите на страните от ЕС са уважили молбите за предоставяне на убежище на 97% от заявителите от Сирия, 90% – от Еритрея, 86% – от Ирак, 67% – от Афганистан, 65% – от Иран, 63% – от Сомалия, 56% – от Судан и значително по-малък дял за пристигащите от други страни

Глава 2 - Да започнеш отначало в нова държава

Ново начало

Да напуснеш родната си страна не е лесно. Хората оставят там не само своето имущество, но и тяхната социален кръг, работа, репутация, трябва да започнат нов живот, на място, на което са напълно непознати. Бъдещето в нова страна е несигурно, често с нов начин на живот и навици. Посещението на детска градина или училище в нова страна може да бъде стресиращо за детето и родителите му, но от друга страна, това е добра възможност да се изгради мрежа от социални контакти с други семейства и със самата училищна общност.

Как да подпомогнем интеграцията на новодошлите:

- **Приемете ги като хора, а не като категория.**
- **Подчертайте положителните аспекти в близко бъдеще.**

www.teachervision.com

В детското заведение имигрантските семейства могат да се нуждаят от допълнителна помощ свързана с предизвикателствата по отношение на езика и грамотността, транспорта, логистичните предизвикателства на работния график и трудностите по посещение на детско заведение и т.н., (споделят Джулия Гелат, Джина Адамс и Сандра Хурта, подпомагащи достъпа на имигрантските семейства до детска градина)

Глава 3 – Как родителите могат да се интегрират в детската градина?

Ролята на родителите за успеха на децата

Ангажирането на родителите в дейностите на детското заведение е важен компонент на успешната образователна програма в ранна детска възраст. Участието на родителите подпомага и взаимоотношения вътре в семейството, изгражда близка връзка между родител и дете, както и допринася за развитието и на двете страни.

Родителите с различен културен профил трябва да бъдат окуражавани да се включат в родителския актив и споделят своите възгледи и коментари.

САЩ имат дълга история по отношение на имигрантите и тяхната интеграция в обществото. Една от основните находки в изследванията на MPI е, че основни умения, предоставени от обучения по минимална грамотност и езикови програмите за възрастни ESL (английски език като втори език), както и обучение в областта на културата, подпомагат интерграцията на бежанците в обществото. Обикновено езикът е почти непреодолима бариера пред много имигранти и бежанци.

За успеха на децата в ранна детска възраст в САЩ се обръща специално внимание на уменията и участието на родителите. Родителите са първите и най-важни учители за децата. Социално-икономическите различия водят до различен опит на детето, който може да предизвика голяма разлика в когнитивното и езиковото развитие на много ранен етап. Изследванията показват разлика в постиженията между много имигрантски групи и техните родители, които започват още преди записването в детската градина. (Родители на имигранти и програми за ранна детска възраст)

For children success in early years in US programs addressing parent's skills and involvement are important. Parents are child first and most important teachers. Socioeconomic differences lead to varying child experiences that can cause large gap in cognitive and language development at a very early stage. Longitudinal data demonstrated an achievement gap between many immigrant groups and their native peers that begins even prior to kindergarten enrolment. (Immigrant parents and early childhood programs, pg.12-14)

Ролята на общностните организации

Общностните организации играят ролята на доверен посредник между имигрантски семейства и местната общност. Поради силните си връзки с местните власти и население, те биха били от полза за семействата на имигранти, като ги информират за наличните услуги, включително и детска грижа.

Глава 4 - Стратегии за изграждане на връзки с имигрантски семейства

Учителите се нуждаят от нови умения, за да работят с деца на бежанци и мигранти.

Учителите се нуждаят от нови умения, за да работят с деца от семейства на бежанци и имигранти. Въпреки спецификите в различните държави, подходите са подобни.

Ето няколко идеи:

1. Всички родители и деца, които взаимодействат с административен персонал при избора на детско заведение трябва да бъдат третирани по приятелски начин и с уважение. Персоналът би могъл да се научи да поздравява на техния език.
2. Ползването на опитен преводач, който споделя културния произход на родителите, би спомогнало за изграждането на по-добрата комуникация между родителите и отсрещната страна.

3. Ако е възможно, целият персонал трябва ясно да комуникира с имигрантите: от шофьорите на автобусите до администраторите и учителите, така че програмата да включва всички деца в общността независимо от техния произход.
4. Обучението на преподаватели по културна чувствителност към различните общности и групи е много полезно.
5. Покани родители да участват в различни дейности в училището или детската градина.
6. Понякога родителите не са наясно как е организирана дейността в детската градина и какво се очаква от тях.
7. “Вечери на различните култури”, по време на които родителите приготвят и споделят традиционни храни от техните родни страни.
8. Веднъж месечно родителите могат да споделят обща закуска в училището заедно с някоя известна личност от общността.
9. Образователни и информационни семинари, на които да се обсъдят теми като здравето и дисциплината на децата, ранното детско развитие и образование, и въобще теми от особен интерес за родителите от имигрантски семейства.
10. Програми, насочени към повишаване на културната компетентност и общностно разнообразие.

Източник: *Julia Gelatt, Gina Adams, and Sandra Huerta, Supporting Immigrant Families' Access to Prekindergarten; etc.*

Глава 5 - Примери за добри практики

Добри практики се срещат в общности с изградена благоприятна среда за новодошли семейства. Успешните програми разполагат с пълната родителска ангажираност и стратегия за общуване, които всички служители разбират и подкрепят.

Семинари за развитие на мултикултурни умения

В Словения тези семинари се организирани за родители, деца и възпитатели. Целта е да се насърчават към добри отношения, основани на взаимно разбиране и уважение. Набляга се на езикови и културни прилики и различия. Семинарите се оргнизируют както за деца, така и за деца и родители.

Примери за организирани семинари за родители и деца:

- **Укрепване на семействата:** семинари, в които семействата представят страната си на произход чрез културата си, кулинарните традиции, празници и др. Напр. изработване на коледни картички, приготвяне на традиционна рецепта и т.н.
- **Училище за майки:** среща между жени и лектори в определен ден и час. Темите за дискусията включват от изисквания, регламентирани в приемащата страна, до кулинарни традиции, приети обществени стереотипи и др. Основната цел е подпомагане на интеграцията на тези жени в обществения живот на страната домакин.
- **Езиков курс за родителите,** едновременно с който се представят училището / детската градина, града, в който живеят имигрантските семейства, важни сгради, които ще използват в ежедневието си. Запознават се с думи и изрази, които ще използват в ежедневието си комуникация в училището и детската градина.

Източник: *Ръководство за изпълнение на програмата Успешна интеграция на децата имигранти; ISA Институт Любляна, 2015 (Priložnik za izvajanje programa Uspešno vključevanje otrok priseljencev; ISA institut Ljubljana, 2015)*

- Програма за жени от имигрантски семейства: запознаване с приемащата страна. Програмата е предназначена специално за жени от имигрантски семейства, тъй като те обикновено остават у дома, така че шансовете им за интегриране в новото общество са минимални. Жените в програмата и техният наставник посещават важни сградни институции в приемащата среда, които се налага да ползват в ежедневието си, както и организации, които предлагат помощ на имигранти: напр. библиотека, център за социално подпомагане, служба по заетост, пазар и т.н., както и културни и природни забележителности, така че да могат да получат впечатление за традициите и културните навици на мястото, в което живеят. Участниците ще се срещнат с местни хора, ще говорят езика на нова страна и ще практикуват комуникационни умения в положителна атмосфера. Освен да опознаят местната среда, жените също ще се свързват помежду си, което не би било възможно, ако останат у дома. Друга полезна част от програмата е посещението на потенциални заинтересовани работодатели. Менторът избира най-подходящия работодател по отношение на интересите на групата.

Източник: *Barbara Fajdiga Perše, Tanja Krpan, I AM AN ACTIVE MEMBER OF A MULTINATIONAL SOCIETY Programme for social integration of women – third country nationals: Methodology and guidelines for train the trainer course, Ljudska univerza Nova Gorica, 2016*

Допълнителни източници:

- Migrant Education and Community Inclusion, Examples of Good Practice; Sirius Network Policy Brief Series, 2015
- <http://solskilonec.si/>
- <http://prehrana.si/moja-prehrana/predsolski-otroci>
- <http://www.ellynsatterinstitute.org/index.php>
- [Erin K. Eliassen, The Impact of Teachers and Families on Young Children's Eating Behaviors](#)

Ключови действия

1. Ангажирането на родителите е важно - не забравяйте да преодолеете бариерите и да започнете да общувате
2. Приемете многообразието с помощта на храната
3. Ангажирайте родителите и общността в живота на училището чрез добрата храна
4. Опитайте се да интегрирате имигрантските семейства към ежедневието на учебното заведение.